

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

XXXI. De Signatura Iustitiæ, ejusque stylis; Et de Prælatiis, ex quibus hoc Tribunal constituitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

fit Summo Pontifici tempus adeo pretiosum pro aliis gravioribus negotiis, quæ urgent; Quemadmodum enim tot aliarum supplicationes vel negotia per organum Datarii, & Secretarii Brevium, seu etiam Auditoris domestici signantur, in Camera, ita idem de istis fieri posset; Unde propterea (ut quædam moderna recens praxis docet) ista Signatura non adeo frequenter haberi consuevit.

Verum ista forte videtur erronea opinio eorum, qui discurrunt rerum superficiem, reflectendo ad solam signaturam hujusmodi commissionum vel supplicationum, non autem ad magnas nimiumque proficuas consequentias exinde resultantes; Tum ob consolationem, ac satisfactionem litigantium, qui se gravatos, vel oppressos credunt, habendi hunc recursum ad supremum Principem qui ita publicè ac solemniter, eorum jura audiat, & examinet; Tum etiam (& fortius) quoniam istud est omnium Judicum, & Officialium magnum frænum, ad justitiam bene administrandam, aliaque bene gerendum, quæ proprio muneri incumbunt, dum ita sciunt se frequenter expositos esse ad eodè publico sindacatui, in quo de eorum gestis rationem reddere debent coram Principe in ad eodè solemnè actu Cardinalium ac Prælatorum aliorumque officialium ut supra; Ac etiam ob multas informationes, quas prudens, & oculatus Princeps reportare potest, ac solet à Curialibus & ab ipsismet Partibus interessatis occasione recipiendi singulares, & quodammodo auriculares informationes, absque alicujus assistentia; ad eodè ut liberè dici valeat quid sibi videatur, Potissimè quia cum uno & quandoque etiam cum duobus Curialibus defensoribus, admitti solet ad audiendam ipsa Pars interessata, quæ magis liberè, seu minus circumspèctè exponat gravamina, quæ sibi, & aliis ab eo Tribunali vel officiali inferri credat; Ideoque est optima & opportuna janua, per quam licitus reddatur ingressus veritati, quæ nimium rarò illum habet in aulis Principum, optimumque ac nimium commendabile dicendum est institutum, quod magis frequentari deberet, non in sola ratione explicandi illa negotia, quæ omnia, vel pro majori parte commodè explicari possent in camera, sed pro dicto alio etiam politico sine regiminis publici utriusque principatus.

Habet ista Congregatio, vel Signatura Cardinalem Præfectum ad effectum; Verum retineatur stylus temporis antiqui; Sed videtur Præfectura potius ceremonialis, cum nunquam, vel nimium rarò, Cardinalis Præfectus se ingerat in hujusmodi negotiis, quæ, ut supra, explicantur, vel in plena Signatura coram Papa, vel per organum eius domestici Auditoris, cujus munus majores vel minores habet occupationes, pro genio, vel stylo personæ, quæ officium occupat.

De regulari verò natura hujus Tribunalis est senon ingerere in causis indifferentibus, in quibus manus apposuit, vel apponere potest Signatura Justitiæ; Minusque in iis, quæ de jure competant, sive per ordinarios Judices concedi, vel explicari possunt; sed solum in iis, quæ indigent summa, & extraordinaria Principis potestate; Unde propterea quando contingat, ut hujusmodi petitiones fiant, tunc prudenter, ac fundatè emanare solet rescriptum, quod orator utatur suo jure,

sive quod suos Judices, & Magistratus adeat competentes; Et meritò quidem, ex juris propositione, quod ubi suppetunt remedia ordinaria, & juridica, concedi non debent extraordinaria, quæ à Principis suprema pendeant potestate, cum hæc merè subsidiaria censenda veniat.

DISCURSVS XXXI.

De Signatura Justitiæ, ejusque stylis; Et de Prælati, ex quibus hoc Tribunal constituitur.

S V M M A R I V M.

- 1 Ad quid erectum sit hoc Tribunal.
- 2 Qua die teneatur.
- 3 De Vocantibus & de differentia voti unius, & alterius Signaturæ.
- 4 De voto, & potestate Præfecti.
- 5 De nova audientia, & de deposito faciendò.
- 6 De eadem potestate Præfecti circa qua teneatur.
- 7 De revisore commissionum ejusque officiali, & de commissionibus sub banca in causis appellabilibus.
- 8 De Auditore Præfecti Signaturæ, ejusque munere.
- 9 Quid facere debeat appellans pro causa propositione in Signatura.
- 10 Quomodo informetur Signatura.
- 11 Qualis sit numerus causarum seu commissionum.
- 12 Qui interveiant in Signatura ultra vocantes, & Referendarios.
- 13 Ad quid sit intervenus Regentis Cancellariam.
- 14 De modo proponendi, & votandi, & quando resolutio conclusa dicatur.
- 15 De magno labore istorum Prælatorum.
- 16 Quod judicia plura simul juncta sint meliora, quàm singularia, licet virorum magis doctorum.
- 17 De eodem magno labore Prælatorum sine stipendio.
- 18 De stipendio Præfecti, ejusque expensis.
- 19 Datur parabola, seu simile Curie, circa ordines Prælatorum.
- 20 Qui Prælati interveiant in Signaturæ.
- 21 De diversis modis obtinendi Prælaturam.
- 22 De loco Referendariorum in Cappella.
- 23 De aliis curialibus.
- 24 De differentia Vocantium Signaturæ Justitiæ, & Signaturæ gratiæ.
- 25 Quando appellatio admittatur etiam in causis executivis.
- 26 Signatura committente causam appellati-

- tionis simpliciter fit retrotractio, & intrant attentata.
- 27 De rejectione omnimoda commissionis etiam ad effectum de voluntarium, & quando.
- 28 Et quando de laceratione commissionis.
- 29 De duobus modis rescribendi cum preservatione executionis, & de differentia inter eos, seu inter clausulas.
- 30 De clausula translativa siquid exequendum, eiusque operatione.
- 31 De clausula cum facultate manutendi vel de clausula constituto.
- 32 De clausula arbitrio.
- 33 An istae clausulae suspensivae, vel translativae habeant oculos retro atque insciant executionem jam factam.
- 34 De clausula ad legitimam, vel ad ulterio-riorem.
- 35 De commissionibus reformativis, vel de praesertis.
- 36 De modo rescribendi iudicibus oretenus ut moderentur inhibitionem seu alias provideant.
- 37 De rescripto mixto commendo scilicet causam appellationis in parte, & in parte cum clausula preservativa, dantur exempla.
- 38 De circumspectione, vel alia provisione ut sententia absolutoria non causet vulnerationem.
- 39 De communicatione facultatum A.C. quid operetur.
- 40 Quod de facili rolli debet sententia absolutoria operatio vulnerationis.
- 41 Laudatur stylus evitandi has formalitates.
- 42 De abbreviacione termini ad prosequendam appellationem.
- 43 Commendatur stylus rejiciendi nullitates.
- 44 De rescriptis, vel mandatis, quae dantur oretenus iudicibus.
- 45 De provisionibus cum sequestro, vel simili.
- 46 Quando causa dicatur turbida, ut rescribatur de clausula translativa, & de stylo Tribunalis.
- 47 In dubio, an sit rescribendum de clausula preservativa, vel potius de translativa executionis.
- 48 De fori, vel iudicis competentia.
- 49 De recusacione iudicum ex causa suspicionis, & quare in Curia ista quaestiones sint rarae.
- 50 De causis criminalibus, coram quo cognoscatur.
- 51 Temporis antiquitas considerari solet pro commissione etiam ad suspensivum.

52 Et ubi concurrat factum plurium iudicum hinc inde.

53 Quod ista Praelatura Signaturae non praebeat emolumentum, neque frequenter praemia.

54 De iudicibus, & Tribunalibus, quae non subjaceant Signaturae Iustitiae.

55 De praecedentia inter hos Praelatos, & Generales Religionum.

Generatiter, pro omnibus utriusque Pontificii, & temporalis Principatus, ac etiam particularis Episcopatus Urbis, causis, & negotiis, tam spiritualibus, quam prophanis, pro quibus Principem adire oporteat, ad effectum committendi causas appellationis, vel restitutionis in integrum, sive decidendi controversias, super fori competentia, illis causis, & negotiis exceptis, quae praecedenti discursu innuatam est pertinere ad Signaturam Gratiae, ut etiam infra advertitur, agendo de illis Tribunalibus vel Magistratibus, quibus specialiter haec exemptio competat; Erectum est hoc Tribunal, quod vice ac nomine Papae regitur per Cardinalem ejus Praefectum, in cuius domo qualibet feria quinta, seu die Jovis, non legitime impedita, & quando haec dies impedita sit, in alia, excepto tempore aestivo, in quo minus frequenter, ac alternatis hebdomadis, vel rarius, pro negotiorum contingentia habetur, cum interventu omnium Praelatorum, qui utriusque Signaturae dicuntur, pro signandis commissionibus, pravia discussione, an, & quomodo signaridebeant.

Idem tamen est stylus, qui disc. praecedenti insinuat, atus habetur occasione alterius Signaturae Gratiae, quod scilicet ex Praelatis referendariis, duodecim seniores, juxta praelaturae antianitatem, suum praebent votum; Cum hac differentia inter istam Signaturam Iustitiae, & alteram Gratiae, quod in ista votum dictorum Praelatorum non est solum consultivum, ut in illa, sed arctativum, ut Praefectus teneatur illud sequi, adeo ut pro frequentiori contingentia, ipse non soleat eius votum preferre, nisi quando, ob votorum scissuram, & inaequalitatem, nulla capi valeat resolutio, quam suum votum cum aliqua praeponderantia concludat; Ideoque ubi resolutio jam pro majori parte conclusa sit, nil refert, an ipse diversum habeat sensum, quem proinde prudenter explicare non solet; Bene tamen eius auctoritas operativa est, quando videat causam non esse bene discussam, seu quod aliqua vota debitam non habeant maturitatem demandandi dilationem resolutionis ad alteram Congregationem pro maturiori examine; & resolutione sive adversus jam captam resolutionem concedere novam audientiam, quae pro frequentiori stylo, pro prima vice negari non solet, & quandoque etiam pluries concedi pro causarum qualitate, seu pro diversis circumstantiis; ideoque de super regula certa, & generalis statuti non potest.

Bene verum, quod cum nova audientia frequenter peti soleat, ad impediendam seu protrahendam

exequutionem seu causæ cursum, cum alterius partis prejudicio, pro expensis, quas pati oportet in causæ repositione pro honorario Causidici, & pro mercede Copista, quæ expensæ ex quodam antiquo Curia stylo, a estimationem habent in scutis quatuor monetæ, quamvis revera soleant esse longè majores, ubi præsertim agatur de causis gravibus, in quibus ultra causæ Patronum, adhibeantur etiam opera Advocatorum; Idcirco illa pars, quæ iterum audiri cupit, tenetur facere depositum hujus summæ, ad effectum, ut in casu succumbentis, quodque persistatur in jam cecis, illud liberetur alteri parti pro refectione dictarum expensarum; Verum de facto iste effectus non sequitur, quoniam ex frequentiori, voluntario tamen non autem necessario stylo id cedit in emolumentum causæ Patroni; tanquam præmium confirmatæ victoriæ, isto stylo, aliquam forte habente probabilitatem, in recompensam plurium laborum, quos causarum Patroni sine mercede, vel honorario facere solent.

Ad Præfectum itaque pertinet, novam audientiam ut supra concedere, ac etiam decernere, quænam causæ vel commissiones dignæ sint iudicio plenæ Signaturæ, cui remittantur, concedendo interim usque ad primam, vel respectivè secundam Congregationem, supersefforiam recurrentibus; Non omnes enim commissiones in plena Signatura proponuntur, sed solum illæ, super quibus dubium cadat, an admitti, vel rejici mereantur; potissimè verò in causis de sui natura summaris, vel executivis, quæ non admittant appellationem suspensivam, cui tamen locum esse debere per appellantes, prætendatur, ratione nullitatis, vel injustitiæ, ob quarum unam vel alteram recepta propositio est, quod intrat appellatio suspensiva, etiam in causis de sui natura executivis, seu alias dictam appellationem suspensivam non admittentibus; Ubi etenim agatur de causis, quæ sint de sui natura appellabiles, ad utrumque effectum, adeo ut desit præfata disputationis occasio, tunc signantur commissiones nomine Papæ ab ipso Præfecto in Camera; Atque ad hunc effectum, habet quemdam sibi assistentem Officialem in his materiis valde peritum, qui commissionum Revisor appellatur: Ipse enim diligenter revidet commissiones, quæ signandæ Præfecto porrigantur, & quando agnoscat eas esse in causis abque dubio appellabilibus ad utrumque, illas Præfecto proponit, ut cum consueto rescripto signentur, committendo causam in Rota, vel Prælato, aut alteri in partibus pro negotiorum qualitate; ubi verò agnoscat petitionem non esse congruam, eam rejicit; Sive ubi agatur de causis de sui natura executivis, ordinat rescriptum cum clausula præservativa exequutionis, quæ propterea non impediatur; Ideoque peti solet per appellantes iudicium plenæ Signaturæ, quod frequentius immediate ab initio peti solet, ad illum circuitum evitandum.

Ob negotiorum verò multipliciter Præfectus dictas eius partes, & præsertim circa concessionem recursum, vel regressus ad plenam Signaturam, cum concessione vel respectivè denegatione supersefforiam, ac etiam super revocatione attentatorum, quæ committerentur in speciem supersefforiam concessæ per Signaturam, vel in spretum recursum ad eam, explicat per eius Auditorum, qui multa

expedit negotia, præsertim circa remissionem causarum ad partes in prima instantia, sive circa Judicis competentiam, & an uni vel alteri Judici, causa committi vel remitti debeat, vel ad unum, seu ad alterum Notarium pertineat, cum similibus incidentibus, quæ ad istius Tribunalis determinationem pertinet; Quando verò Partes iudicio Auditoris non acquiescunt, recurrunt ad eundem Præfectum, quo decernente idem, quod decrevit Auditor, tunc petitur iudicium plenæ Signaturæ, quod negari non solet; Negando tamen pro causarum qualitate supersefforiam, cuius concessio vel denegatio à Præfecti arbitrio pendet; Et ne quando appellantes non indigeant supersefforiam, etiam directè sine hac licentia commissiones parti appellatæ transmittunt in plena Signatura proponendas.

Priusquam verò dicta Congregatio, in consuetata, vel in alia statuta die sequatur pro huiusmodi commissionum discussione, stylus est, à quibusdam decretis, vel provisionibus comprobatus, atque effectus necessarius, quod appellans tenetur, saltem per octo dies antea, transmittere appellato copiam commissionis, eum citando ad dicendum causam, quare in prima proxima Signatura proponi non debeat per Prælatum ibi descriptum, illaque commissio signari, juxta petita; Nec non cumulativè tenetur, saltem duobus diebus sequentibus, nempe in sabbatho ei facere intimationem qualiter causa omninò proponetur à Prælato, qui in prima citatione enunciatus est, vel ab alio, quem mutare potest, dummodo in hac intimatione eum indicet; Et quatenus his non præcedentibus causa proponatur, absque eo quod altera Pars informet, neque se defendat, tunc habetur pro non proposita, neque resolutio aliquod causare potest præjudicium; Si verò, tam citatio, quam intimatio sequantur, appellans autem non curet causam proponi, tunc tenetur ad expensas factas per appellatum, in informando, inscriptis, & ore tenus. Nisi re integra, nempe die dominico vel saltem die lunæ diluculo aliam fecerit intimationem, qualiter causa non proponetur, istaque disintimatio appellatur.

Etiam in nostra ætate, usque ad tempora Alexandri VII, informatio Prælatorum, & Præfecti fiebat die martis, eademque die serò distribuuntur informationes in scriptis, adeo (juxta stylum Rotæ, & Cameræ,) una tantum superesset dies intermedia pro studio; eademque dies juxta eundem stylum, superesset causarum defensoribus respondendi hinc inde; Per dicta verò decreta seu ordinationes, sub præfato Alexandro, cum ob causarum multipliciter, una dies pro studio incongrua reputaretur altera adaucta est; Ideoque informationes in voce fiunt die lunæ, eademque die de serò distribuuntur, illæ in scriptis, atque die martis fiunt responsiones, unde propterea Prælati majus habent spatium studendi; Id autem compensatum remanere videtur à majori cumulo scripturarum, dum ita una Pars curat videre responsiones datas per alteram, unde fiunt replicationes, etiam geminatæ.

Causarum proponendarum numerus præfinitus non est, eo modo quo in Signatura Gratiæ, sed est major, vel minor, juxta negotiorum contin-

tias

gentias, sive juxta majus vel minus intervallum, inter unam Signaturam, & alteram, quando festa, vel alia impedimenta caufent hanc protractationem; Omnesque Prælati non votantes, qui propterea (ad differentiam) Referendarii dicuntur, quotquot sint, atque causas habeant proponendas, eas proponere possunt; Cū hoc tamen ordine, quod quādo Signatura nō est interrupta, id est quod hebdomada præcedenti tenta fuerit, proponere nō possunt nisi duas causas pro quolibet; Quando vero adest interruptio, proponere possunt quoque tertiam, ista que dicuntur causa intra ordinem; Ubi verò à Partibus requiratur pro aliarum causarum propositione, ut contingere solet in illis Prælati, quorum bona opinio circa literaturam, & applicationem habeatur, sive generaliter in omnibus, quando ob intermedias vacationes, negotiorum cumulus factus esset, tunc id fieri non potest, nisi delibentia Præfecti, qui concedit, vel negat, pro eius arbitrio ista que dicuntur cause extra numerum; Atque ut sciant Prælati Votantes causarum qualitatem, quæ scilicet sint cause intra, & quæ extra numerum, ac etiam earundem ordinem, quæ scilicet proponende sint in primo, & quæ in secundo vel in tertio, sive ulteriori turno, qui servatur inter ipsos Referendarios, ut singuli unam tantum proponant gradatim, Idcirco servatur, quod Ponens id manu sua adnotet in dorso informationis inscriptis quæ datur Præfecto, quod scilicet proponet causam in tali die, in tali turno, eademque adnotatio transcribitur in dorso informationum, quæ dantur Votantibus.

Itaque die Jovis de mane, omnes Prælati, tam votantes, quam proponentes, (qui Ponentes dicuntur,) Congregantur in Palatio Præfecti, in quo etiam interveniunt Rota Decanus, vel Prodecanus; Regens Cancellaria; Duo locum tenentes Civiles Auditoris Camera; Et Locumtenens civilis Vicarius, tanquam iudices illorum Tribunalium, in quibus (quatenus pertinet ad causas curiales) illa tractata sunt, seu introducta excepto Regente, qui non est Judex, sed ejus interventus iustam habet causam, dum juxta superius insinuata, agendo de Cardinali Vicecancellario, ad ipsum tanquam Vicecancellarii substitutum pertinet distribuere Cardinalibus vel Prælati, seu Rotæ Auditoribus, illas commissiones, quæ per unam vel per alteram Signaturam admittantur ac signentur.

Sedentibus itaque cum statuto ordine, Præfecto scilicet in capite tabulæ ad id paratæ, & duodecim Prælati votantibus, dictisque aliis Prælati officialibus, in partibus lateralibus, adeo ut singuli habeant commoditatem scribendi ea quæ adnotare videatur, Ille Prælati qui, extra numerum Votantium causam proponit, atque ponens dicitur, sedendo in fine mensæ è conspectu Præfecti, refert oratoris petitionem, & causæ statum, ac merita, suumque votum omnium primus profert, quod postmodum proferunt Votantes cum eo ordine, ut junior incipiat, atque Præfectus vota adnotat, ex eorum maiori parte concludendo resolutionem, dum etiam votum Ponentis est decisivum, atque sufficit excessus medietatis, etiam in medio voto ad concludendam resolutionem juxta regulam generalem electionis, aliorumque actuum collegialium; Ubi vero vota sint

paria, tunc vel propositio differri solet, quatenus Præfectus pro eius frequentiori stylo votare nolit; Vel ipse votando concludit resolutionem.

Pene incredibilis autem videtur istorum Prælatorum labor, eorum scilicet, qui tam pro conscientia apud Deum, quam pro existimatione apud homines, suum munus bene peragere velint, quod scilicet prius intra solum spatium unius diei, hodiè verò duorum, inspicere, ac mature examinare valeant tot causas, quæ frequenter numerum centesimum excedunt, & inter quas multe solent esse graves, quæ habent informationes plurium advocatorum hinc inde, pluresque Rotæ decisiones; Ubi præsertim agatur an referendum sit de appellatione etiam suspensiva adversus tres contormes, quæ omnes vel earum aliquæ sint Rotales, adeo ut una istarum causarum censenda veniat sufficiens occupatio unius diei; Et tamen, partim per se ipsos, & partim per benevolos, & confidentes Curiales, qui diligenter inspiciendo omnes informationes, & summaria cum debita fidelitate in compendio eis referunt facti seriem, & motiva, quæ hinc inde deducantur, & de omnibus bene discurrunt, beneque se informatos ostendunt, per inde ac si causam diu tractassent.

Atque præsertim hoc Tribunal me docuit, quam magna sit operatio plurium judiciorum simul congregatorum, in idem, quoniam si consideretur idoneitas singulorum Prælatorum votantium pro consueta collegiorum vel universitatum conditione, adesse solent aliqui, non multum periti; Et tamen ille cæcus, juxta axioma, quod plus vident oculi quam oculus; Sive quod id quod non percipit unus, percipit alter intellectus, Aut ex divino oraculo, quod ubi sint duo vel tres congregati in nomine meo ibi ego sum, frequenter vidi excogitari motiva, ad quæ in diuturna causæ disputatione, in Rota, vel in alio Tribunali, neque per Advocatos, & Procuratores, cogitatum fuit, atque prudentissimas, ac ingeniosas prodire resolutiones, quæ in eorum singulis profus incongruæ, ac pene impossibiles videntur.

Tam istum, quam alterum Signaturæ Gratia laborem, adeo magnum, supportant isti Prælati votantes, gratis omnino, absque ulla, ne quidem minima mercede, vel stipendio, sive litigantium recognitione, suo sumptu in Curia, cum convenienti decore, sustentando, ipsique Curia inserviando; Quinimò aliqui ex istis Prælati, qui in Congregatione consultè interveniunt in aliis duabus eiusdem hebdomadæ diebus, cumulative, alium magnum habent laborem supra enunciatum, videndi, & referendi processus criminales in dicta Congregatione Consultæ; Et quandoque in eadem hebdomada cumulantur negotia aliarum Congregationum, in quibus interveniant, puta Rituum, & Immunitatis ecclesiasticæ, vel Boni Regiminis, sive aliarum extraordinariorum, & particularium, adeo ut rectè dici valeat, quod major sit labor unius ex his Prælati, qui ut supra, bene suum officium facere velit, quam cuiuslibet primarii nimiumque occupati Advocati, vel Procuratoris;

toris; Et tamen est labor merè gratuitus, qui libenter præstatur, illumque præstandi occasio desideratur; Atque in hoc præsertim dignoscitur Papæ Romanæque Curie Majestas.

18 Præfeto hujus Signaturæ, non autem alteri Gratia, ex antiquo stylo, Camera Apostolica, suo sumptu, præstat stipendium mensuorum scutorum centum auri, eodem modo quo præstat aliis quibus Sacrarum Congregationum Præfectis ut supra; Bene verum quod istud emolumentum pene absorptum remanere solet ab expensis, tam scilicet pro sustentatione Auditoris, quam pro illis recreationibus, quæ ex quadam consuetudine in eius domo fiunt in illis diebus feriarum, in quibus, extrâ consuetum ordinem, pro negotiorum urgentia, teneatur Signatura, quæ hoc tempore, congregatio appellatur.

19 Quo verò ad Prælatos, qui in hoc Tribunali interveniunt, illudque constituunt discretivè ab aliis, qui sunt Prælati, sed in ea non interveniunt; Pro mea capacitate, Romanam Curiam assimilare illis Ecclesiis Cathedralibus, quæ juxta aliquarum regionum plures alibi enunciatis mores, sint etiam non numerata, ac receptivæ, quod scilicet ultra Dignitates, & Canonicos, in numero præfixo, habeant etiam clericos, & ministros diversorum statuum & ordinum, nempe, Capellanos; Diaconos; Subdiaconos; Et clericos; Atque istorum aliqui sunt constituti in aliquibus, ordinibus minoribus alii verò prima tonsura solum initiati, ultra eos, qui in aliis muneribus inferioribus, Ecclesiæ servitio addicti sunt, quorum. Aliqui dicuntur oblati, seu juxta aliquorum regionum morem clerici lalyatici; Aliqui vetò puri sæculares servientes.

Si quidem assimilando Papam Episcopo; Cardinales in numero præfinito, sunt Dignitates & Canonici; Patriarchæ verò, Archiepiscopi, Episcopi; Prothonotarii, & Auditores Rotæ; Clerici Camera; Præsidentes, & officiales Cancellariæ, Ac utriusque Signaturæ Referendarii, sunt respectivè de reliquo cætu; Cappellanorum scilicet, Diaconorum, Subdiaconorum; Et clericorum, qui diversos minores ordines habeant, pro qualitate scilicet ordinum vel officiorum; Undè propterea utriusque Signaturæ Prælati, qui non sint de dictis Collegiis Rotæ & Camera, neque sint ordinis Archiepiscopalis vel Episcopalis, dicendi videntur clerici in minoribus, cum hac differentia, quod eorum aliqui habeant alios ordines minores ut (exempli gratia) suat Prothonotarii, & Abbreviatores, aliique officiales Cancellariæ, sive aliud habentes officium quod annexam habeat prælaturam; Illi verò simplices Referendarii, assimilandi veniunt clericis primæ tonsuræ, qui nullum alium ordinem annexum habeant, cum aliquo munere majori inter eos in eodem servitio Signaturæ quod scilicet; Aliqui sunt Volantes, & alii simplices Ponentes, sed intra idem genus; Ideoque in Signatura non proponunt, neque votant Prælati constituti in ordine Archiepiscopali, vel Episcopali, minusque illi duorum majorum tribunalium, Rotæ scilicet, & Camera, sed solum illi qui dicuntur utriusque Signaturæ Referendarii, quamvis aliud munus annexum habeant, ut sunt Prothonotarii, & Prælati de Parco, ac alii habentes aliqua officia, quibus annexa est Prælatura.

20

Dupliciter autem personæ quæ Curiam sequuntur constituuntur in ista Prælatura Referendario- rum utriusque Signaturæ, Aliqui enim emunt illa officia, quibus ista Prælatura utriusque Signaturæ annexa est; Ut sunt; Auditoratus; Thesauraria generalis; Clericatus Camera; Protonotariatus de Collegio participantium; Abbreviatoria de parco majori; Audientia confidentiarum, & Contradiæ Starum, pluraque alia similia officia, quæ venialia sunt, Non quidem ratione Prælaturæ, vel administrationis, sed ratione emolumentis, ut in Regalium sede latius de eis agendo advertitur. *A tit. de Regal. disc. 2.*

Aliqui verò, volentes se addicere servitio Sedis Apostolicæ, hanc simplicem Prælaturam utriusque Signaturæ, sine alio officio assumunt ex mera gratia Papæ, qui eos admittere solet, qui certas habeant qualitates ad normam modernæ Constitutionis Alexandri VII. examinandas, & approbandas ab hoc eodem Tribunali Signaturæ Justitiæ ut exindè per gradus, ad majora munia transeant, adeo ut rectè verificetur dicta assimilatio, quod scilicet ista Prælatura sit illa species adscriptionis cœlesti militiæ, seu vitæ clericali, quæ fiat per assumptionem primæ tonsuræ, tanquam januæ, seu introductionis ad alios ordines majores, ita à pari.

22 Istamque veritatem comprobavit moderna reformatio cappellæ Pontificiæ sub Alexandro VII. dum in ea locum non habet iste ordo Prælatorum, qui aliud officium non habeant, eis verò, qui sunt Volantes, attributus fuit locus & munus Acolytorum, Alii verò simplices Referendarii ad quasdam functiones assumi solent, puta de ferendi hastas pallii seu baldacchini Papæ in processionibus, & similia, sine loco in capella.

23 Reliqui verò Curialibus togatis, nempe Advocatis, & Procuratoribus, ac aliis sub Curialium togatorum sede inferius recensiti, qui Prælatura non polleant, congruit dicta assimilatio aliorum inferiorum servientium Ecclesiæ, quoniam isti sunt servientes Curie.

24 Quod autem dictum est, ut constituti in ordine Episcopali, vel Clerici Camera non interveiant in Signatura, procedit in ista Justitiæ, non autem in altera Gratia, in qua antiqui Prælati qui non habeant onus residentie, quamvis sint Episcopi titulares, assumunt hoc munus Volantium, non autem Ponentium, idemque faciunt Clerici Camera, cum quorum officio istud munus est compatibile, non autem cum illo Auditorum Rotæ, ut praxis docet.

In isto autem Tribunali, ut supra Congregato majores disputationes cadunt, super modo referendi in illis commissionibus appellationis, vel restitutionis in integrum, quæ porrigantur in causis, in quibus regulariter non intret appellatio, saltem ad effectum suspensivum, dum, (ut præmissum est) commissiones in causis appellabilibus, non proponuntur in plena Signatura.

25 Stante siquidem superius insinuata propositione, quæ theoreticè, & practicè vera est, & recepta, ut etiam in causis quæ sint de sui natura exequutivæ, seu quod alias non admittant appellationem suspensivam, ista intret ratione injustitiæ vel nullitatis, quamvis etiam agatur de re judicata, vel de tribus conformibus, cum sententiâ injusta, vel nulla nunquam transeat in judicatum, atque id

id quod dicitur de tribus conformibus, intelligendum est de validis, & iustis, cum sententiae nulla vel iniusta, neque sententiarum nomen mereantur. *ii. de iudic. disc. 37. & 38.*

Hinc proinde, per succumbentes adiri solent Signatura, atque deducendo formiter omnia ea, quae respiciunt iustitiam, & merita negotii principalis, ita conantur probare quod commissio appellationis est signanda, etiam ad effectum suspensivum, vel cum clausula translative executionis, super quo succumbentium partes verari solent.

26 Varius autem est modus rescribendi pro diversa causarum natura, seu qualitate; Ubi etenim ratione iniustitiae clara, vel nullitatis credit Signatura; quod appellatio simpliciter intret, ideoque ita simpliciter rescribit, tunc notabilis resultat effectus appellato praedjudicialis, non solum quia suspenditur futura executio, quae ab eo consideratur, sed etiam quia retractanda est tanquam attentata illa executio, quae facta sit, cum ista rescripti species habeat oculos retrò seu vim retrotractivam, dum ita declaratur, causa de sui natura appellabilis: *dicto disc. 37.*

Ubi verò è converso, credatur quod appellatio frivola sit, seu quod alias nullatenus admittenda veniat, neque in devolutivo, ad tollendam occasionem indebitae defatigationis victoris; Ut (exempli gratia) contingit in tribus conformibus, vel in re iudicata, vel alia simili, adeo ut dignoscatur appellationem etiam in devolutivo non intrare; Tunc, si agatur de commissione, quae proponatur ex parte appellantis, ea rejicitur, respondendo cum consueto verbo *nihil*; Et si appellans curavit clarescere, sive, ut vulgo dicitur, sub banca, causam appellationis committi sub tali palliata narrativa, quod Revisorem de quo supra deceperit, seu quod ille ad id non adverterit, tunc rescribi solet de laetatione, ut habeatur, perinde ac si signata non esset.

Quando verò credatur locum esse appellationi in solo devolutivo, adeo ut non impediatur executio, tunc duplex est rescribendi modus; Unus scilicet, per quem, praeservata quidem remaneat iurisdictio iudicis à quo, exequendi eius sententiam vel decretum, non tamen impediatur appellans prosequi causam appellationis, sive non impediatur Iudex ad quem in ea procedere: Et alter est modus, per quem ita executio praeservatur, ut aliam impediatur appellans causam appellationis prosequi, atque Iudex ad quem carere dicatur iurisdictio. Ideoque notabilis differentia est inter unum scribendi modum & alterum.

Primus modus concipi solet cum clausula *sine praedjudicio legitima executionis*; Vel *sine praedjudicio mandati de manutenendo &c.* Aut *sine praedjudicio trium conformium*; Vel *sine praedjudicio immissionis*, cum similibus; Et tunc praeservatur executio faciendae, ac etiam canonicatur jam facta, ut ad ulteriorem consumationem procedi valeat, sed id non impedit interim prosecutionem appellationis ut supra; Et hic est modus rescribendi in causis pecuniariis, aliisque indifferentibus, in quibus actum sit in vim obligationis cameralis, vel alterius processus de sui natura executivi; Sive summarissimi possessorii retinendae; Aut

quod agatur de decreto provisionali, cum similibus, de quibus in sua iudiciorum sede.

Alter verò modus concipi solet in forma ablativi absoluti vel in alia aequipollenti, quae redoleat conditionem suspensivam, sub cuius praevio implimento causa commissa dicatur; Puta (ubi praesertim agatur de pensionibus ecclesiasticis) est clausula *non retardata solutione*; Aut (ubi agatur de re iudicata) est clausula *parito iudicato*; Sive (ubi de executione literarum Apostolicarum, est clausula *parito literis* vel *parito brevi*; Aut ubi agatur de attentatis, vel de spolio violento, est clausula *purgatis attentatis*, vel *purgato spolio &c.* Sive ubi de subministracione alimentorum, vel de alia refectione est clausula *subministratis*; Vel clausula *refectis &c.* cum similibus; Et tunc id importat conditionem, quae prius adimplenda est, adeo ut Iudex non habeat iurisdictionem, nisi id prius impleatur, cum ista sit natura ablativi absoluti puri. *Bich. dec. 520. & Greg. add. dec. 36. & 492. dec. 322. par. 12. rec. & passim.*

Quandoque vero, inter hanc extrema datur medium, quod etiam *disc. praecedenti* insinuatum est; quia nempe Signatura reputet causam turbidam, unde propterea in ambiguo sit; Ita enim reputando punctum maturiori discussione dignum, coram Iudice ad quem, abstinet à rescripto de appellatione simpliciter, ne causam appellabilem declaret, ob gravia praedjudicia exinde resultantia ut supra; Verum abstinet quoque ab alio rescripto praeservativo executionis, ideoque mediam viam tenet, per quam, consultum quidem remanet appellanti, ne tunc patiatur executionem, sed consultum quoque sit appellato, ne futurae executioni, quatenus illi de iure locus esse debeat, praedjudicatum remaneat, Unde propterea, quando agatur de causis pecuniariis, vel aliis indifferentibus, in quibus cessante turpitudine, rescribi solet de clausula *sine praedjudicio*, rescribitur cum clausula *si quid exequendum*; Ita scilicet rescribendo Iudici ad quem, ut si quid exequendum de iure credatur, exequatur, sin minus appellationis causam cognoscat; Huiusque clausulae virtus est nimium considerabilis, quod scilicet, non solum praeservata remaneat facultas, exequendi sententiam, vel decretum à quo appellatum sit, sed etiam praeservet competentiam processus executivi in genere; Adeo ut si illa sententia vel decretum ratione alicujus nullitatis, vel excessus, non mereatur executionem, bene tamen ipsa causa sit executiva, per istam clausulam concedi potest mandatum executivum ex integro, tanquam in prima *Bich. dec. 574. in fin. Cels. dec. 92. & passim cum sit receptum & quotidianum.*

Sive ubi agatur de mandato de manutenendo rescribi solet *cum facultate manutenendi quem de iure* Vel ubi de tribus conformibus, rescribitur cum clausula *confiso de tribus*, quae exequi mereantur; Et quando vigeat Statutum, per quod duo conformes habeant vim trium rescribitur *confiso quod sit locus Statuto de duobus*. Aut ubi agatur de interdictione possessoris adipiscendae, vel recuperandae, in quibus, ubi agatur de causis Status ecclesiastici immediati, inter laicos absque mixtura personarum vel bonorum ecclesiasticorum, in vim Constitutionis juris civilis, ac removens obstaculum juris canonici, sublata est appellatio suspen-

suspensiva: Unde propterea, cessante turbiditate, in vim hujus *Ægidianæ* rescribitur de dicta clausula *sine præjudicio*. At tamen quando turbiditas exigat, rescribitur de clausula *constitito*. quod sit

32 *locus Ægidianæ*, cum similibus.

Et quando agatur de illis causis in quibus ut supra, contra appellentem magis rigorosè rescribi solet, per ablativum absolutum, adeò ut exequutio vel implementum præcedere debeat, tunc rescribitur cum clausula *arbitrio* nempe *parito literis arbitrio* vel *parito iudicato arbitrio* vel *rescriptis arbitrio* &c. Istaque dicitur clausula translativa exequutionis, donec Judex ad quem, cognoscat, ac judicet an pro retardatione intret, nec ne, arbitrium, quod regulandum est à jure, & sic à justitia vel injustitia; Unde propterea, tam in ista, quam in aliis præcedentibus clausulis, quæ sint quidem translativæ exequutionis, sed sint præservativæ processus executivi, assumi solent ex integro disputationes, etiam in metis.

Super hujusmodi mixturam clausularum virtute vel operatione, contentio vigere consuevit inter Signaturam & Rotam, ac etiam ipsamet Rota variare solita est, an scilicet operetur eandem vim retrahentem de qua supra, adeò ut non solum impediatur exequutionem faciendam, sed etiam retrahat jam factam, vel potius operetur in futurum tantum, ita faciendum punctum, seu impediendo in status & terminis; Rota enim sequi consuevit primam magis rigorosam opinionem retractionis; Signatura verò posteriorem; atque super hujus opinionis defensione circumfertur votum Magistri mei Andosillæ, Signaturæ Decani, ac prius ingeniosissimi ac primarii Advocati; Istaque posterior opinio, non solum mihi semper visa est probabilior, sed magis recepta est in Curia, quoniam hæc materia pendet à iudicio Signaturæ, quomodo scilicet causam committere voluerit. idcirco ejusdem Signaturæ sensibus deferendum est; Ac etiam quia de attentorum vitio redargui non debet appellatus, vel Judex à quo, dum ex regulari natura causæ justè creditur ad exequutionem devenire potuisse.

Quia verò aliquando, de tempore quo causa proponitur in Signatura, exequutio est cæpta, non tamen adhuc perfectè consummata; Tunc rescribi solet cum clausula *alteri qui ad ulteriorem exequutionem*; Sive cum clausula *alteri, qui ad legitimam*; Istaque clausula quoque adjici solet, quando etiam Iudex ad quem opinatus fuerit, ac decreverit, locum esse exequutioni sententiæ vel decreti Iudicis à quo, adhuc tamen Signatura dubitet, quod quandoque pluries reiterari solet, quando præsertim, inter Rotam, & Signaturam, oriatur opinionum dissonantia, ut quodlibet Tribunal suam opinionem sustinere velit, adeò ut inter hæc Tribunalia quædam antiqua & connaturalis (virtuosa tamen & literaria) æmulatio dignosci videatur.

In eadem quoque prima instantia, de modo rescribendi, seu de modo reformandi commissionem, in Signatura disputari solet; Quia nempe, ille, qui in substantia sit Reus, in ordine se faciat Actorem in eo iudicio quod diffamationis vel jactationis dicitur, seu aliàs, curaverit committi causam in Rota, vel coram alio Iudice,

Card. de Luca. Relatio Curia Romana.

super negotio principali, unde propterea ille, qui verè est actor, ita præventus, quoties lacerationi commissionis, ratione incompetentiæ Iudicis, locus non fit, ut infra, neque illum Iudicem recuset, audire solet Signaturam, cum alia commissione, quæ præinserta dicitur, petendo rescribi eidem, perinde ac si prima commissio signata esset, cum clausula præservativa exequutionis obligationis cameræ, seu literarum apostolicarum, vel alterius processus executivi, qui remanet ita præservatus.

Idemque in commissione appellationis, quam simpliciter obtinuerit quoniam ex parte appellati porrigi solet altera commissio, quæ præinserta dicitur, obtinendo rescribi super reformatione primæ commissionis, ut censetur perinde ac si esset signata cum clausula *sine præjudicio* vel cum clausula *parito*; Vel *purgatu*, seu *rescriptis*, & simili.

Procedunt hæc, quando agatur de causis Rotabilibus, vel etiam prælatitiis, in quibus procedatur per viam delegationis seu commissionis; Ubi verò agatur de causis introductis coram Iudice ordinario appellationis, qualis in Curia est Auditor Cameræ, in causis extrâ Curiam, ut infra in ejus Rubrica advertitur, adeò ut per ipsum data fuerit consueta citatio cum inhibitione, per quam effectus suspensivus quosque resulet; Tunc eo renuente suam inhibitionem moderari, adiri solet Signatura, ut mandet Iudici inhibenti, quod suam moderetur inhibitionem ad effectum suspensivum, firma remanente causa in devolutivo.

Atque si casus præbeat, quod sententiæ vel decretum Iudicis à quo, contineat injustitiam vel excessum in parte, sive quod in parte causa videatur clara, & in parte turbida; Tunc licet de stricta juris censura intrare debeat appellatio in totum, quoties sententiæ concepta non sit per capita separata, sed unica structura verborum, cum ratione individuitatis, & ex regula, quod una & eadem res diverso jure censeri non debet, appellabilitas in parte, influat in totum. G. *sub tit. de iudic. in Rubrica appellationis disc. 37.* Adhuc tamen, ex commendabili hujus Tribunalis stylo, neglectis hujusmodi leguleicis rigoribus præservatur exequutio in parte debita vel clara, quoties subiecta materia patitur, hanc divisionem, rescribitur autem de appellatione in parte turbida; Puta, pro frequentiori praxi, in Regni Neapolitani Curia inferioribus, vigere solet stylus, reverà erroneus, qui etiam praxi illius S. Consilii est contrarius, admittendi ex abrupto exequutionem pacti rescissorii in contractu censuali, ob non solutionem aliquorum terminorum fructuum, unde propterea relaxari solent mandata executiva pro sorte & fructibus, quoniam licet de jure appellatio in totum intrare deberet, attamen rescribi solet de clausula *sine præjudicio quoad fructus*; Sive, ubi mandatum sit pro aliqua summa, cujus pars videatur liquida, altera verò illiquida, vel turbida, tunc rescribi solet de clausula *sine præjudicio in parte*, & in alia parte, de clausula translativa.

Quinimmò licet idem stylus prius procederet, solum re integra, priusquam scilicet ad exequutionem deventum esset, cum isto casu magis communiter receptæ propositiones doceant, ut excessus quamvis modicus vitiet totum;

K k

Adhuc

Adhuc tamen ab aliquo moderno tempore, (& quidem pro meo sensu commendabiliter,) sustineri consuevit exequutio pro summa debita & liquida, rescribendo pro ejus preservatione, quoniam debemus, quo magis fieri potest, recedere à quibusdam rigorosis, & judaicis rigoribus legalibus, atque adherere naturali veritati, rescribendo calumnias, quorum fomentum legales rigores esse solent.

38 In causis quoque de sui natura sine dubio appellabilibus, & quæ signari solent à Praefecto in aula, sive ut dicitur sub banca ut supra; Adhuc disputari solet in plena Signatura, ad instantiam appellati, quando ageretur de sententia absolutoria debitoris, vel alterius Rei ob præjudicium vulnerationis viæ exequutiæ: quæ à tali sententia resultat, quoties debiti, vel actionis substantiam, non autem solum ordinem, vel incidentiam percutiat, ut in sua sede advertitur *H. titul. de judic. in Rubrica judicii, vel processus exequutivi, disceptatione. 42.* Quoniam, ut creditor evitet hoc præjudicium, recurrere solet ad plenam Signaturam, ut per explicitam, vel implicitam, ac virtuales dictæ sententiæ circumscriptionem, causam judici tanquam in prima committat ex integro, ad eum ut possit dictus iudex ad quem procedere in processu exequutivo, quatenus agnoscat quod absolutoria injustè data sit; Verùm id rarò concedi solet, nisi de nullitate vel injustitia notoria constet, quo casu, neque necessarium est Signaturæ rescriptum, cum de jure ex hac specie sententiæ, vulneratio non sequatur proxime supra & titul. de credito disc. 117. Adhuc tamen desuper dari non potest regula certa, cum penè tota materia hujus Tribunalis arbitraria videatur, pro singulorum casuum qualitate & circumstantiis.

39 Opinatur vulgus illorum Prætorum, qui nihil scientes à priori, torum sciunt per praxim, ac per traditiones, ideoque ut dicere soleo, sunt testes de auditu, non autem de visu, ut ad hunc effectum sufficiat communicatio facultatum Auditoris Camerae, atque super hac petitione magnas vidi fieri, ac etiam feci disputationes; Verùm istud est æquivocum clarum, quoniam communicatio hujusmodi facultatum, ideo fieri solet, eo quia in Curia, ubi præsertim agatur de executione obligationis cameralis, Auditor Camerae procedit exequutivè cum privativa, dum in facultatibus habet quoque ita procedendi, juxta unam opinionem etiam cum privativa inter mercatores, & negotiantes, & in omnibus illis casibus, in quibus in loco contractus, sive in foro debitoris, ex legibus vel stylicis particularibus ita procedi potest, ut infra in ejus particulari rubrica advertitur, *infra discurs. 34.* ideoque præsertim Tribunal Rotæ quoties non accedat hujusmodi facultatum explicita communicatio, sive illa implicita, quæ resultat à supra enunciatis clausulis, *Si quid exequendum; Vel Qui ad legitimam*, non adhibet processum exequutivum, Et per consequens cum devoluta causa per appellationem à dict. sententia absolutoria lata in dicto Tribunali Auditoris Camerae, vel per alium ordinarium Judicem primæ Instantiæ, verificari soleat casus, quod talis sententia non producat d. effectum vulnerativum; Vel quia sit nulla, seu notoriè injusta ad eum ut habenda sit pro non extante: Vel quia non tan-

gat substantiam contractus, vel debiti, sed potius ordinario, aliaque incidenti, unde propter ea integrum sit creditori petendi debitum in iudicio exequutivo, quod ab hoc Tribunali jure suo non exercetur; Hinc proinde, congrua, imò necessaria est ista communicatio; Non tamen exinde inferri potest ad circumscriptionem sententiæ, quodque sanaretur vulnus, quod de jure ab ea sententia illatum sit, sed intelliguntur communicatæ facultates sub implicita conditione seu clausula *quatenus de jure intrent*, quod quandoque in eodem rescripto exprimi solet, sed ubi non exprimitur, subintelligendum est, ex generali propositione superius insinuata, quod scilicet rescripta Signaturæ Justitiæ intelligenda sunt prout de jure, cum ipsa non habeat facultatem dispensandi vel derogandi legibus, idque reservatum sit Signaturæ Gratiæ. *Cocim. decis. 78. dict. disc. 117. de credito, & titul. de judic. disc. 42. in quo agitur de processu exequutivo.*

Benè verum quod pro meo sensu de facili ad hunc effectum ista commissio ex integro concedenda est, sive de facili Kota opinari debet, quod injusta sit ad eum malignantis naturæ, ut tollat hujusmodi sententiæ absolutoris hanc operationem, cum ista sint subtilitates, & cabalæ legales, pro inanibus circuitibus atque pro defatigando creditores, & confovendo calumnias, ac subterfugia debitorum.

Ideoque mihi semper arrisit modernus stylus hujus Tribunalis, cujus auctor, & magister, reverè fuit dictus magister *Andossilla*, effugiendi quo magis fieri potest subjectionem hujusmodi superstitionum, ac formalitatum legalium.

Idemque fuit auctor alterius praxis, quæ hodie habetur, me illam sibi suggerente, abbreviandi appellantis fatalia, quæ in causis extracuriam de jure canonico sunt biennii, saltim juxta antiquam praxim, ut scilicet elapso anno, procederetur ad præfixionem termini, ideoque cum eadem proportionem, cum in Curia sit unius anni tantum, ut de hac differentia habetur, *sub tit. de judic. in rubrica appellationum, abbreviari deberet per sex menses*, ac etiam fortè minùs pro causarum qualitate, rescribendo quo magis fieri potest calumnias, & subterfugia. *tit. de judic. disc. 37.*

Eodem modo quo hodie commendabiliter Romana Curia, (excepto verè damnabili stylo fori capitolini) negligit omnes nullitates, quæ ex rigoroso ordine judicario resultent, exceptis tribus substantialibus, jurisdictionis, citationis, & mandati, *ut in eodem titulo de judic. in Rubrica nullitatum advertitur.*

Quandoque ubi recurratur ad Signaturam, adversus mandata relaxata per decreta interloquutoria, à quibus integrum sit reponere, abstinere solet à rescribendo de appellatione, sed oretenus injungit Judicibus ibi presentibus, quod iterum Partes audiant, cum ita Iudices audito sensu Signaturæ, sive cum ea discussione meliùs dilucidata causa, soleant reponere, vel reformare. Idque nimium commendabiliter quidem, ut refecerunt, circuitus, ac sumptus, quos persequutio appellationis producit; Ex eodem quoque laudabili fine quandoque dando provisiones circa ordinaria vel alia incidentia, putà circa admissiones articulorum vel similia,

familia, abstinendo à commissione appellationis, quæ de jure occasione gravaminis etiam in incidenti, tota n. causam traheret; Cum similibus incidentibus, & provisionibus circa ea, in quibus una Partium se gravatam credat à Judice, unde propterea recurrat ad hoc Tribunal, quod in hac parte vicarium munus Papæ gerit.

45 Ac etiam, quando videatur, quod causæ turbiditas exigat; commissionem cum clausula suspensiva seu translative executionis, dignoscatur tamen, quod hæc mora præjudicium irreparabile appellato causare valeat; Ita utriusque consulendo, demandare solet sequestrum provisionale de quo eodem tit. de judic. in ejus particulari rubrica; tit. de judic. discurs. 13. Sive alia capi solet oportuna provisio pro causæ qualitate.

46 Quando autem dici mereatur causa turbida, adeo ut rescribendum sit de clausula suspensiva, vel translative executionis; Impossibile est certam statuere regulam generalem, cuiusque casui applicabilem; Tum quia totum pendet à singularum casuum particularibus circumstantiis; Tum etiam ob varium Tribunalis stylum, juxta varietatem sensuum, vel intellectum eorum, qui pro tempore in eo sedent; Et ex qua ratione generaliter sequitur, quod hujus Tribunalis styli sint varii, atque in dies mutantur, ideoque regula certa statui non valeat; Quandoque siquidem procedi solet cum sensu, ut causæ turbiditas, vel altior indagatio præbere debeat aditum commissioni, cum clausula suspensiva, vel translative; Unde propterea captiosi appellantium defensores (quibus forensium Rabularum titulus recte congruit) studere solent artificiosè seriem involvere, multaque motiva, etiam non vera cumulare, vel ea, quæ vera sunt, alterare, ut ita causa videatur involuta, & commissione digna, cum impossibile sit, in tam brevi spatio, & cum tanta causarum multitudine, ut omnia maturè examinari valeant (adeo ut pro meo sensu porientosum videatur id quod agitur;) Alio verò tempore (atque pro meo sensu probabilis) id retorqueri solet, quoniam quando causa est de sui natura executiva, non admitteus appellationem suspensivam, atque Judex, coram quo discussa fuit, rejecit exceptiones à debitore deductas, tunc præsumptio potius assistere debet iudicato, ac propterea turbiditas debet esse causa, ut procedatur cum regula, non autem cum limitatione; Ideoque prima opinio erronea potius videtur, potissime verò ubi agatur de causis concernentibus commercium ut (ex. gr.) sunt illæ literarum cambii, vel illarum parvarum apodissarum, quæ paghero vulgò dicuntur, sive assecurationis mercium, aut pro pretio mercium, quod mercantili more promptè solvendum est; cum Reipublicæ nimium interfit atque proficua sit celer ac summaria justitia, more fori mercatorum pro libertate ac facilitate commercii.

47 De fori competentia, vel Judicis qualitate, frequenter quoque in hoc Tribunali disputari solet; Ut putà super remissione causarum ad partes locorum Ordinariis, atenta prima instantia, & an suffragentur privilegia, quæ desuper pro hujus regulæ limitatione deduci solent ratione miserabilis personæ, aut ratione Eugenianæ, sive ob illam fori electionem, quam

Card. de Luca. Relatio Curia Romanæ.

tribuat obligatio cameralis, vel alia conventio cum similibus, quæ fori competentiam in ipsa prima instantia concernant; Aut quod causa ob ejus gratuitatem debeat esse curialis, cum similibus; Sive in gradu appellationis, an causa committi debeat in Curia, vel in partibus, quia exigua sit; Aut in eadem Curia, an in Rota, vel Prælato, quia nempe valor causæ non excedat summam scutorum 500. Ideoque non fit Rotalis, quando de causis prophanis agitur; Aut quando de beneficialibus, quod beneficii valor non excedat ducatos 24. quoties non sit beneficium qualificatum, quod propterea ratione qualitatis, non autem valoris sit causa Rotalis, ut puta in primis dignitatibus; Sive quod etiam in prophanis, dictum valorem non habentibus, agatur de servitutibus, vel de præminentis, aut aliis præjudiciis perpetuis habentibus tractum successivum, cum similibus, de quibus frequenter disputare contingit, an ad unum vel ad alium judicem causa pertineat, tam in secunda instantia, quam etiam in prima, quando ita exigat plurium causarum connexio vel præjudicialitas, Putà super concursibus creditorum, sive quod agatur de hæreditate habente bona in diversis locis, aut quod plurium personarum diveris fori mixtura contingat, juxta illas quæstiones, de quibus habetur in sede rerum jurisdictionalium, & competentia fori.

Vel ubi accedat quæstio præjudicialitatis sive mixtura utriusque iudicii civilis, & criminalis, unde propterea oriatur quæstio præventionis, sive utrum unus Iudex alteri inhiberi debeat, ut expectet exitum causæ, quæ coram eo pendeat; Et in summa omnia ea quæ iudiciorum cursum concernunt de his tit. de judic. disc. 3. & tit. de jurisd. pluries.

Et quamvis ad Tribunal quoque pertineat decidere super justitia vel injustitia recusationis Iudicis, ex capite suspicionis; Attamen ut 49 alibi pluries advertitur, ex nimium commendabili Curia stylo, nimium raro hujusmodi quæstiones audiuntur, dum ipsi Iudices, audiendo quod una Partium, aliquam habeat diffidentiam, libenter abstinere, etiam quando de juris rigore non essent recusabiles; Idque provenit à magna integritate, ac omnimoda absentia fordidum, adeo ut iudicia non convertantur in mercaturas, & telonia; Et per consequens libenter effugitur illa iudicandi occasio, quæ nullum præbeat emolumentum, sed solum laborem, & incommoda.

Ab aliquo moderno tempore, sub pontificatu scilicet Innocentii X. inolevit usus, quod re 50 cursus à gravaminibus in causis criminalibus, habentur ad solum Præfectum, qui per se ipsum, vel per ejus Auditorem de illis cognoscit, ac providet, quasi quod non congruat causis criminalibus publicitas Signaturæ plenæ; Cum aliis pluribus, de quibus in hoc Tribunali agi contingit, quia penè impossibile est omnia recensere, ideoque lector his sit contentus, dum alia apud præficates perquirere poterit.

Inter illas autem causas, ob quas rescribi solet de clausula suspensiva, vel translative, etiam 51 ubi regulariter appellatio non intret, reputari solet diuturnitas temporis; Ut præsertim in materia pensionum ecclesiasticarum praxis docere solet, quando non contra eundem, sed contra

successorem agatur, juxta distinctionem, de qua in particulari pensionum sede. titul. de pension. disc. 67.

52 Sive ubi de illo summario, & executivo iudicio possessorio retinenda, vel reintegranda agatur, quod concessum sit adversus factum iudicis, quod spoliativum ratione clarae iniustitiae supponatur, juxta ea quae in sede iudiciorum in huiusmodi remediorum rubrica habentur, quoniam cum agatur de concursu iudiciorum hinc inde, congruum reputari solet alterum iudicium terti: Quod tamen non semper est firmum pro causarum qualitate vel Tribunalis arbitrio, sed est frequentius. tit. de iudic. disc. 44.

53 Quamvis autem ista Praelatura, in iis praesertim, qui sunt Vocantes, adeo magnum praeseferat laborem, & Curiae servitium: Attamen (ut praemissum est) iste labor, sive ipsa Praelatura nullum praebet emolumentum burfale, sed potius notabilem sumptum in se sustentando cum convenienti decore: Et quod magis est, non magis haberi solet, pro assumptione ad primarias, dignitates, quoties alterius muneris ratio non exigit: Res quidem aliqua admiratione digna: Tales sunt Curiarum styli, unde propterea ista species adeo laboriosa Praelaturae aequalis penes videtur fortunae alterius laboriosae vitae Advocatorum: Aliqua tamen istorum meliori conditione circa commodum burfale.

54 Quamplura Curiae Tribunalia, huic Tribunali Signaturae non subiacent, ut sunt. Omnes Congregationes Cardinalium supra recensitae: Congregationes Baronum & montium: Tribunal Camerae: Camerarius: Thesaurarius: Praesidentes Annonae, Grasciae, Dohanarum, Riparum, Zecchae Archivii & Viarum, ac similes, utpote Camerae subordinati: Ac etiam Curia Capitoli: Archipresbyteri Basilicarum Patriarchalium: Aliique Protectores, & Iudices particulares piorum locorum: Nec non Cardinales, quibus non diriguntur commissiones, nisi signatae manu Papae: Omnesque alii Iudices, quibus eadem commissio signata manu Papae directas: Bene tamen omnia haec, & alia similia Tribunalia exempta ab ista Signatura Iustitiae, subiacent alteri Signaturae Gratiae.

Inter istos Referendarios, & Generales Religionum indecisa pendet quaestio praecedentiae, in qua favore Praelatorum aliquas facere annotationes occasio dedit, de quibus in supplemento forte in materia praeminentiarum agendum erit.

DISC. XXXII.

De Tribunali, seu Auditorio Rotae.

SUMMARIUM

- 1 DE prima figura inter iudices, quam in Curia facit Rota.
- 2 Quod Sacra Congregationes sine de diversa specie vel sphaera, & quare.
- 3 De origine, vel introductione huius Tribunalis Rotae.
- 4 Quare Auditores dicuntur Capellani.

- 5 Singuli Auditores sunt delegati, sed ipsum Tribunal est ordinarium.
- 6 Decanus quomodo distribuatur causas Auditoribus, & subroget.
- 7 In Rota sufficit unica commissio, & quando aliae plures dentur.
- 8 De communicatione facultatum Auditoris Camerae, & ad quid.
- 9 De antiqua facultate necessaria pro citatione per editum.
- 10 In Rota commissio est loco libelli.
- 11 Idem in S. Concilio Neapolitano.
- 12 De antiquis Tribunalibus maioribus dicti Regni.
- 13 Quando dictum Concilium erectum fuerit.
- 14 Quomodo ibi signentur supplicationes.
- 15 De imitatione edendi decisiones dicti Concilii.
- 16 Ex quibus nationibus Auditores Rota eligantur, & de eorum numero antiquo.
- 17 De eodem, & de statu moderno, & de antiquis nationalibus.
- 18 De loco Bononiensis.
- 19 De loco Mediolanensis.
- 20 De loco Ferrariensis.
- 21 De loco Hetrusci.
- 22 De aliis tribus locis Romanorum.
- 23 Provinciae Regni Neapolitani non habent locum in Rota.
- 24 De Pontificibus, qui in hoc seculo exierunt à Rota.
- 25 Quomodo assumatur Auditor noviter electus.
- 26 De ratione, ob quam fiant tot ceremoniae, & solemnitates.
- 27 De disputationibus publicis, quae sustinentur, & de secretis.
- 28 De admissione post expletas solemnitates.
- 29 Non admittantur illegitimi.
- 30 Quid importent emolumenta Auditorii Rotae.
- 31 An Auditor priusquam admittatur, gaudeat privilegii Auditorum, inter quae est istud obtinendi expeditiones bullarum gratis si promoveantur.
- 32 Quos habeat adiutores.
- 33 In quibus diebus Rota habeatur.
- 34 Quomodo sedeatur in Rota, & votentur causae.
- 35 Auditor non decidit causas etiam compromissas, non audit voto Rotae.
- 36 De modo concordandi de dubio.
- 37 De disputatione dubii utraque parte informante, vel altera tantum.
- 38 Qualis sit hodiernus stylus circa dubia, & qualis esset antiquus.
- 39 Quomodo fiant informationes per Advocatos, & Procuratores.
- 40 De distributione informationum, earumque communicatione hinc inde, & quomodo respondeatur.
- 41 Quot causae proponantur per quemlibet Auditorem.
- 42 Commendatur stylus scribendi Advocatorum, & Procuratorum.
- 43 Iudices, & Advocati non vident processus, & detractione, ac de Curialium integritate: & quinam scribere possint in Rota.
- 44 Non habetur usus contradiCTORIORUM, & quomodo causae disputentur in Rota.
- 45 Quando Rota aperiatur, & claudatur.
- 46 De solemnitate, quae adhibetur in aperiatur.
- 47 De Rotis memorialium.
- 48 De nominibus seu vocabulis spatiorum inter unam vacationem, & alteram.
- 49 De dubiis super incidentibus, quae percutiunt ordinatorem iudicium.